

Madarász Imre

LAUDÁCIÓ

BARNA T. ATTILA VERSÉRŐL

E vers áldásos és termékeny paradoxona, hogy noha költő írja költőről, mégsem „irodalmias”. Ember emlékezik meg benne az emberről, még hozzá úgy, ahogyan fiú szokott az apjáról, persze ezúttal is „költői” értelemben. Az 1971-ben született (majdnem) fiatal (majdnem) pályakezdő lírikusnak az 1949-es születésű Kossuth-díjas klasszikus csakugyan atya lehetett volna, szellemi értelemben kicsit az is lett.

Barna T. Attila igen nehéz körülmények között állta meg helyét az életben, és vívott ki magának rangot az irodalomban. Rögös, megszakításokkal, kényszerleállásokkal, kitérőkkel, bolyongásokkal teli pálya után jelenleg a Budai Irgalmasrendi Kórházban a kórház ápolójaként dolgozik. Miközben különböző lapokban és folyóiratokban – az Élet és Irodalomban, a Mozgó Világban, az Alföldben – publikált, három önálló verskötetet is megjelentetett, a legjelentősebb talán a 2003-ban napvilágot látott Félárbocon. „Töltőtoll koptató szegény legény”-ként is olyan nagyságok örököse, mint Csokonai, Petőfi vagy József Attila. Nagy Gáspárt is „ősei” és mesterei között tartja számon. Az 1949 és 2007 között élt alkotót akár rendszerváltó költőnek is nevezhetnénk, emlékezve arra,

hogy 2004-ben közreadott monográfiájában Görömbei András „rendszerváltó versek”-nek nevezte az 1984-ben az Új Forrásban közzétett Öröknyár: elmúltam 9 éves és az 1986-ban a Tiszatáj hasábjain feltűnt – és kultúrpolitikai-közéleti botrányt kavart, cenzori beavatkozást kiváltó – A Fiú naplójából című verseit.

Szokolay Sándor zeneszerző szerint ahogyan Petőfi 1848, úgy Nagy Gáspár 1956 költője volt. De a rendszerváltó, majd az Ezredváltó, sűrű évek költője is (ahogy 2003-as verskönyvének címe mondja). Barna T. Attila költeményében nem a halhatatlan vátesz, hanem a beteg, esendő halandó jelenik meg. Egykoron költőkként találkoztak ők ketten, most mint beteget és ápolót (lásd az utalást a „fehér köpeny”-re) hozza őket össze a véletlen. A versben a nagy költő nem „költőként” viselkedik: nem beszél, nem vall magáról, azt csak lírájában tette, itt és most nem panaszkodik. Szenvedő emberként tűnik elénk: mellére bukó fejében mintha egyfajta Krisztus-imagó sejlene föl. A vers utolsó szavának, a „decembersötét”-nek neologizmusa Nagy Gáspár-reminiszcenciának is tekinthető.

Miként Gárdonyi, Nagy Gáspár is azt vallotta, hogy a költő-író nem éri be a meglevő szókészlettel, hanem minduntalan új szavakat teremt. Ilyen szavak voltak nála a „szaltószabadság”, „mosolyelágazás”, „agyroncstelep”, „cellamocsok”, „csigolyakereszt”, „kibiztosított beszéd”, „sárfelirat”, hogy csak a legemlékezetesebből, a címekből idézzünk néhányat.

Barna T. Attila tehát stílusában, nyelvében is, miként emberi és költői habitusában, példamutatónak érzi azt a költőt, akit halálakor a legnagyobb példányszámú hazai napilap nekrológiájában úgy búcsúztatott, mint egy esztétikailag kiüresedő költőtradíció megmerevedett, konzervatív utóvéd-harcosát. A fejlemények mást mutatnak. Nagy Gáspár, Adyval szólva, „Ifjú szívekben él”, s nem is akármilyen költőszívekben és költeményekben. Barna T. Attila verse a tanúbizonyság rá.